Sfântul ierarh Teofan Zăvorâtul: Pravila de rugăciune şi Sfântul ierarh Ignatie Briancianinov - Vederea păcatului meu

Sfântul ierarh Teofan Zăvorâtul, episcop de Tambov şi Vladimir, Rusia (1815–1891)(6 ianuarie, 10 ianuarie şi 16 iunie):

https://www.academia.edu/45110932/Sf%C3%A2ntul_ierarh_Teofan_Z%C4%83vor%C3%A2tul_episcop_de_Tambov_%C5%9Fi_Vladimir_Rusia_1815_1891_6_ianuarie_10_ianuarie_%C5%9Fi_16_iunie_

https://archive.org/details/sf.-teofan-zavoratul/mode/2up

***

Sfântul ierarh Ignatie Briancianinov, episcop al Caucazului şi al Mării Negre (30 aprilie/ 13 mai):

https://www.academia.edu/43009470/Sf%C3%A2ntul_ierarh_Ignatie_Briancianinov_episcop_al_Caucazului_%C8%99i_al_M%C4%83rii_Negre_30_aprilie_13_mai_

https://archive.org/details/sf.-ignatie-briancianinov

https://www2.slideshare.net/steaemy1/sf-ignatie-briancianinov/steaemy1/sf-ignatie-briancianinov

***

Index

Partea 1 - Sfântul Teofan Zăvorâtul: Pravila de rugăciune 3
Cuvânt înainte 3
Despre rugăciunea în Biserică 6
Rugăciunea făcută cu gura 7
Rugăciunea şi lupta cu patimile 9
Lupta în rugăciune 11
Pacea lui Hristos 11
Mila lui Dumnezeu faţă de omul păcătos 12
Foloasele rugăciunii lui Iisus 13
Cum se descoperă robia lăuntrică 15
Să nu cădem în deznădejde 16
Rostul şi folosul ispitelor 16
Pocăinţa sfinţilor 18
Calea spre sfinţenie 19
Partea a II-a - Sfântul Ignatie Briancianinov – Vederea păcatului meu 20
Rugăciune pentru vederea păcatului propriu 28

(Tipărită cu binecuvântarea Preasfinţitului Calinic, episcopul Argeşului)

Partea 1 - Sfântul Teofan Zăvorâtul: Pravila de rugăciune

Cuvânt înainte

În ceasurile în care lumea oarbă petrece în veselii zgomotoase şi nebuneşti, ***robii lui Hristos plâng în liniştea chiliilor, revărsându-şi rugăciunile pline de osârdie înaintea Domnului.***

Fiii lumii după ce îşi petrec noaptea într-o nebunească priveghere, întâmpină ziua următoare cu duhul întunecat şi scârbit, ***iar robii lui Dumnezeu întâmpină acea zi cu veselie şi cu duh îmbărbătat, stăpâniţi de conştiinţă şi de simţirea unei neobişnuite capacităţi pentru cugetarea de Dumnezeu şi pentru a reîmprospăta lucrurile bune, întrucât noaptea care a trecut ei au petrecut-o cu nevoinţa rugăciunilor.***

Domnul, în timpul rugăciunilor Sale a îngenunchiat, deci nici tu creştine nu trebuie să neglijezi îngenuncherile, dacă ai puteri suficiente pentru a le săvârşi. ***Prin plecarea noastră cu faţa la pământ, după lămurirea Sfinţilor Părinţi, se***

închipuie căderea noastră iar prin ridicarea de la pământ, Răscumpărarea noastră.

Înainte de a începe pravila de seară, ***este deosebit de folositor să facem un număr de metanii, după putere; căci în urma lor trupul ţi se va încălzi, iar inima va primi un simţământ de tristeţe binecuvântată, iar prin una şi prin cealaltă se va pregăti o citire plină de osârdie şi de luare aminte a pravilei.***

În vremea săvârşirii pravilei şi a metaniilor nu trebuie să ne grăbim deloc. Atât pravila cât şi închinăciunile trebuie să le săvârşim cât se poate de încet. E mai bine să citim mai puţine rugăciuni şi să batem mai puţine metanii, pentru luare aminte, decât multe, şi fără de luare aminte.

Alege-ţi o pravilă corespunzătoare puterilor tale sau cea dată de duhovnic. Ceea ce a spus Domnul despre Sâmbătă (cum că ea este pentru om, iar nu omul pentru ea), se poate şi trebuie raportat către toate nevoinţele binecuvântate, iar printre ele şi către pravila de rugăciune. ***Pravila de rugăciune este pentru om, iar nu omul pentru pravilă. Ea trebuie să-1 ajute pe om să ajungă la sporirea în cele duhovniceşti, nu să-i servească drept o povară cu neputinţă de purtat, care zdrobeşte puterile trupeşti şi tulbură sufletul.*** Cu atât mai mult, ea nu trebuie să slujească drept un prilej de mândrie şi de o păgubitoare părere de sine, de pierzătoare osândire şi înjosire a semenilor.

O pravilă de rugăciune aleasă cu chibzuinţă, corespunzătoare puterilor şi felului de viaţă, serveşte drept un mare ajutor pentru cel ce se nevoieşte pentru mântuirea sa. Săvârşind-o în anumite ceasuri, dobândim o deprindere, o cerinţă firească şi necesară. Cel ce a căpătat această fericită deprindere, de îndată ce se va apropia de obişnuitul loc de săvârşire a pravilei, sufletul i se umple de o dispoziţie către rugăciune. El n-a început să pronunţe nici un cuvânt din rugăciunile citite de el, iar din inimă se şi revarsă umilinţă şi mintea se adânceşte în intregime în cămara dinlăuntru.

"Prefer, a spus un oarecare Părinte, o pravilă de scurtă durată dar mereu îndeplinită decât una de lungă durată dar în scurtă vreme părăsită. Iar o astfel de soartă o au întotdeauna pravilele de rugăciune ce nu sunt pe măsură puterilor".

În timpul primului avânt de râvnă şi fierbinţeală, nevoitorul le îndeplineşte un timp oarecare, dar desigur că dând atenţie mai mult cantităţii, decât calităţii mai târziu puterile îi slăbesc din cauza nevoinţelor ce întrec forţele trupeşti, ceea ce îl sileşte să-şi scurteze din ce în ce mai mult pravila.

Vai! Şi adeseori nevoitorii, rânduindu-şi fără nici o chibzuială o pravilă împovărătoare, trec de la pravila cea atât de grea direct la lepădarea oricărei pravile. După lepădarea pravilei şi chiar după scurtarea ei, năpădeşte numai-decât asupra nevoitorului o tulburare. Din tulburare, el începe să simtă un dezechilibru sufletesc. Din dezechilibru se naşte trândăvia care, întărindu-se, produce o slăbire şi o ieşire din fire, iar din lucrarea lor, nevoitorul fără judecată începe să se dea în mâinile unei vieţi deşarte şi risipite, căzând cu indiferenţă în cele mai grosolane greşeli. Vai!

După ce ţi-ai ales o pravilă de rugăciune pe măsura puterilor şi necesităţilor sufleteşti, luptă-te cu tine să o împlineşti, cu grijă şi fără abatere, căci aceasta este de trebuinţă pentru menţinerea puterilor morale ale sufletului tău, aşa cum este de trebuinţă pentru menţinerea puterilor trupeşti, un aer curat şi o hrană sănătoasă suficientă ce se întrebuinţează zilnic în anumite ceasuri.

"În ziua Judecăţii Sale, Domnul nu ne va osândi pentru că am lăsat psalmii - zice Sfântul Isaac Sirul - nu pentru că am lăsat rugăciunile, ci pentru că am dat putinţa demonilor să intre liber în noi. Demonii, când vor afla un loc, vor intra şi vor închide uşile ochilor noştri. Atunci ei îndeplinesc prin noi, care ne facem uneltele lor, în chip silnic şi necurat, cea mai cumplită răzbunare, tot ce nu este îngăduit de Dumnezeu".

Vai! Din pricină că am lăsat o mică pravilă, pentru că cei care o îndeplinesc, se învrednicesc de apărarea lui Hristos - noi ne facem supuşi diavolilor, după cum este scris de un oarecare înţelept: "***Cel ce nu-şi supune voia sa lui Dumnezeu, se va supune vrăjmaşilor săi***". ***Aceste pravile, care ţi se par mici, ţi se vor face nişte ziduri împotriva celor ce stăruie să ne robească.***

Săvârşirea acestor pravile înlăuntrul chiliei este stabilită cu înţelepciune de cei ce au aşezat Tipicul Bisericesc, după o descoperire de sus, pentru paza vieţii noastre.

Marii Părinţi ai Bisericii, care dintr-un prea mare belşug de lucrare a darului au petrecut într-o neîncetată rugăciune, nu-şi lăsau nici pravila lor, pe care s-au obişnuit să o săvâr şească în anumite ceasuri din zi şi din noapte. Multe din dovezile de acest fel le vedem în vieţile lor.

- Antonie cel mare, săvârşindu-şi pravila la ceasul al nouălea (ceasul al nouălea bisericesc corespunde ceasului al treilea de după amiază) s-a invrednicit de o descoperire dumnezeiască.
- Când prea cuviosul Serghii Radonejschi se ocupa cu citirea rugăciunilor sale, în timpul Acatistului Maicii Domnului i s-a arătat Prea Sfânta Fecioară însoţită de Apostolii Petru şi Ioan.

Citirea plină de rugăciune din Acatistul Prea Dulcelui Iisus, în afară de vrednicia sa proprie, serveşte drept o admirabilă pregătire pentru exercitarea cu rugăciunea lui Iisus, care se citeşte astfel: "***Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul***". Această rugăciune alcătuieşte aproape unica îndeletnicire pentru nevoitorii sporiţi care au ajuns la simplitate şi curăţenie, pentru care orice multă cugetare şi multă cuvântare le este drept risipire împovărătoare.

Acatistul arată cu ce gânduri poate fi însoţită rugăciunea lui Iisus, care pentru un nou începător pare extrem de uscată. El, în toată întinderea lui, zugrăveşte numai cererea păcătosului ca Domnul Iisus Hristos să-1 miluiască; dar acestei cereri i se dau felurite forme corespunzătoare cu munca minţii noilor începători. Aşa li se dă pruncilor hrană, care mai întâi este înmuiată.

Iubite frate, supune-ţi libertatea în folosul pravilei, căci ea, lipsindu-te de libertatea pierzătoare, te va lega numai pentru ca să-ţi aducă libertatea duhovnicească, libertatea lui Hristos. La început lanţurile ţi se vor părea grele, mai târziu însă, se vor face scumpe pentru cel legat de ele.

Toţi sfinţii lui Dumnezeu au luat asupra lor şi au purtat jugul cel bun al pravilei de rugăciune. Urmează şi tu lor, calcă şi tu pe urmele Domnului nostru Iisus Hristos, Care luând trup omenesc şi arătându-ne prin El Însuşi Chipul de purtare, a lucrat aşa cum lucra Tatăl Lui, vorbea ceea ce Îi poruncea Tatăl, având drept scop împlinirea întru totul a voii lui Dumnezeu. ***Voia Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh este una. Cu privire la oameni, ea se cuprinde în mântuirea oamenilor.***

Prea Sfântă Treime, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie! Amin.

Despre rugăciunea în Biserică

Aşezământul rugăciunilor obşteşti în Sfintele. lui Dumnezeu Biserici este o mare milă dumnezeiască pentru om. Aceste rugăciuni sunt rânduite de Apostoli, de sfinţii lor ucenici şi de Sfinţii Părinţi din primele veacuri ale creştinismului, potrivit unei descoperiri de sus.

La aceste rugăciuni, fiecare creştin poate lua parte, chiar şi cel neştiutor de carte îşi însuşeşte cunoştinţele, vorbirile frumoase, poeziile duhovniceşti, ale sfinţilor cuvântători şi ale cărturarilor creştinismului. ***În timpul rugăciunilor citite, cel ce doreşte poate învăţa foarte uşor rugăciunea minţii, căci cantitatea rugăciunii, au spus Părinţii, duce la calitate şi de aceea rugăciunile***

îndelungate de prin mănăstiri ajută foarte mult pe nevoitor să treacă de la rugăciunea acută cu gura, spre cea care se face cu mintea şi cu inima.
Venind tu în biserică, dacă nu ai vreo ascultare într-însa, stai cât mai retras, după stâlp, pentru ca să nu te risipeşti şi pentru ca evlavia ta să nu fie expusă spre ruşinarea altora; ***îndreaptă-ţi ochii minţii spre inimă, iar ochiul trupesc spre pământ şi roagă-te lui Dumnezeu cu duhul zdrobit, de nici un fel de vrednicie, nici un fel de faptă bună, cunoscându-te vinovat într-o nenumărată mulţime de păcate, ştiute şi neştiute de tine.***

Mai ales călugărul nou începător trebuie să frecventeze regulat Biserica. În anii bătrâneţilor şi ai neputinţelor când atât vârsta cât şi starea bolnăvicioasă îl închide pe călugăr aproape cu totul în chilie, el se va hrăni cu acea merinde duhovnicească pe care a adunat-o în timpul tinereţilor sale şi în timpul tăriei sale, cercetând casa lui Dumnezeu. Numesc ***merinde duhovnicească, rugăciunea minţii şi a inimii***.

Rugăciunea făcută cu gura

Preacuviosul Nil Sorschi spune că cel ce se roagă în auz şi cu gura, iară luare aminte, se roagă văzduhului, iar nu lui Dumnezeu.

E ciudată dorinţa ta frate! Tu vrei să te audă Dumnezeu când tu însuţi nu te auzi?" spune Sfântul Dimitrie al Rostovului împrumutând cuvintele de la Sfântul Mucenic Ciprian al Cartaginei. Iar acest lucru se întâmplă, întocmai, cu cel ce se roagă cu gura şi cu vocea fără luare aminte; ei până într-atâta nu se aud pe ei, până într-acolo îşi îngăduie risipirea şi aşa de mult se îndepărtează cu gândurile de rugăciune spre obiecte străine, încât, nu arareori, se întâmplă să se oprească pe neaşteptate, uitând ceea ce citesc; sau încep să spună, în locul cuvintelor rugăciunii citite, cuvinte din alte rugăciuni, cu toate că înaintea ochilor lor cartea este deschisă. Vai! Cum ar putea Sfinţii Părinţi să nu ocărască o astfel de rugăciune fără luare aminte, vătămătoare, nimicită de risipire!
"Luarea aminte, - spune Sfântul Simeon Noul Teolog, -_trebuie să fie atât de legată şi nedezlipită de rugăciune pe cât este de legat trupul cu sufletul, care nu pot fi despărţiţi, şi nu pot exista unul fără altul".

- **Luarea aminte** trebuie să preîntâmpine şi să ne păzească de vrăjmaşi ca o strajă; ea este cea dintâi care trebuie să se nevoiască împotriva păcatului, să se împotrivească gândurilor viclene ce vin în inimă;
- iar luării aminte să-i urmeze ***rugăciunea***, care distruge şi omoară imediat toate gândurile viclene; gânduri viclene cu care luarea aminte a început lupta, cea dintâi, dar pe care ea singură nu le poate omorî.

De rezultatul acestei lupte, săvârşită de luare aminte şi de rugăciune, atârnă viaţa sau moartea sufletului.

Dacă vom păzi rugăciunea curată prin mijlocirea luării aminte, atunci vom spori. Dar dacă nu ne vom strădui să o păstrăm curată, ci o vom lăsa fără pază, atunci o vor spurca gândurile viclene, - şi noi ne vom face netrebnici şi lipsiţi de sporire. Vai! Vai! şi iar Vai!

Luarea aminte trebuie să întovărăşească negreşit rugăciunea care se face cu gura şi cu vocea, ca şi oricare alta. ***Folosul rugăciunii ce se face cu gura este nenumărat când este însoţită cu luare aminte.*** Cu ea trebuie să înceapă nevoitorul. Sfânta Biserică pe ea o predă în primul rând fiilor săi.

"Rădăcina vieţuirii monahale este cântarea de psalmi" a spus Sfântul Isaac Sirul.

"***Biserica, spune Sfântul Ioan Damaschin, a primit cântările feluritelor tropare cu un scop bun şi plăcut lui Dumnezeu din pricina neputinţei minţii noastre, pentru ca noi, nechibzuiţii, atraşi de dulceaţa cântării, să-I cântăm lui Dumnezeu într-un fel chiar împotriva voii noastre. Acei ce pot înţelege şi cercetează cuvintele rostite de ei, ajung la umilinţă şi în felul acesta, se ridică ca pe o scară, spre gânduri bune***".

Pe măsură ce sporim în deprinderea gândurilor dumnezeieşti, apare în noi dorinţa dumnezeiască şi ne atrage să ajungem până acolo încât să înţelegem închinarea către Tatăl în Duh şi Adevăr, potrivit cu porunca Domnului: "***Gura şi limba, adesea exercitată în rugăciunea şi în citirea cuvântului lui Dumnezeu, dobândesc o prospeţime, devin incapabile pentru vorbe deşarte, pentru râsete, pentru rostirea cuvintelor glumeţe, ruşinoase şi putrede***".

Vrei să sporeşti în rugăciunea minţii şi a inimii? Învaţă-te să fii cu luare aminte în cea făcută cu gura şi cu glasul, căci rugăciunea făcută cu gura, cu luare aminte, trece de la sine spre rugăciunea minţii şi a inimii.

Vrei să te înveţi să alungi repede şi cu putere gândurile semănate de vrăjmaşul comun al omenirii? Alungă-le când eşti singur în chilie, cu rugăciunea lui Iisus, făcută cu glasul şi cu luare aminte, rostindu-I cuvintele fără grabă, cu umilinţă. ***Văzduhul se umple de rugăciunea ce se face cu luare aminte***, cu gura şi cu vocea, şi pe demoni îi va cuprinde tremurul, le vor slăbi puterile, le vor putrezi şi se vor nimici cursele lor! ***Văzduhul se va îmbiba de rugăciunea făcută cu luare aminte, - cu gura şi cu vocea, - şi se vor apropia îngerii de cei ce se roagă şi cântă, se rânduiesc în ceata lor, iau parte la cântările lor duhovniceşti, cum s-au învrednicit să vadă acest lucru unii plăcuţi lui Dumnezeu, printre care şi, fericitul Stareţ din zilele noastre, Serafim de Sarov.***

Mulţi dintre marii Părinţi s-au îndeletnicit în toată viaţa lor cu rugăciunea ce se săvârşeşte cu gura şi cu vocea şi, pe deasupra, erau îmbelşugaţi de darurile Duhului. Pricina unei asemenea sporiri era că la ei, împreună cu vocea şi cu gura, erau unite mintea şi inima, întreg sufletul şi trupul. ***Ei rosteau rugăciunea din tot sufletul şi din toată tăria lor, din toată fiinţa lor, din întreg omul.***

Fraţilor! ***Să fim cu luare aminte în rugăciunile noastre acute cu gura şi cu glasul, rostite de noi în timpul slujbelor bisericeşti*** sau în singurătatea chiliei. Să nu facem ca ostenelile şi viaţa în mănăstire să devină neroditoare prin neluare aminte şi prin neglijenţă în lucrul lui Dumnezeu.

Neglijenţa în rugăciune este pierzătoare de suflet. ,***Blestemat e, zice Scriptura, cel ce face lucrul lui Dumnezeu cu nebăgare de seamă***".

Rugăciunea şi lupta cu patimile

Îngrădindu-ne vieţuirea noastră de dinafară cu înfrânarea de la mâncărurile şi băuturile ce se întrebuinţează într-o măsură prisoselnică şi cu îndulcire, îngreunându-ne vieţuirea noastră cu însingurarea ce atârnă de ea, adică cu petrecerea fără ieşire din mănăstire şi abaterea de la cunoştinţele prieteneşti din afară şi dinlăuntrul mănăstirii, ne vom îndrepta luarea aminte spre patimile sufleteşti.

Ne vom îndrepta luarea aminte întâi de toate după porunca Domnului, asupra mâniei (Matei 5, 22), ***care îşi are temeiul în mândrie (Marcu Ascetul)***

Vom ierta părinţilor şi fraţilor noştri, care petrec aproape sau departe, vii şi răposaţi, toate ofensele şi supărările pe care ei le-au adus asupra noastră, oricât de grele ar fi aceste supărări. **Domnul ne-a poruncit:** "***Iar când staţi de vă rugaţi, iertaţi orice aveţi împotriva cuiva, ca şi Tatăl vostru Cel din ceruri să vă ierte vouă greşalele voastre. Că de nu veţi ierta voi, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu vă va ierta vouă greşalele voastre***" (Marcu 11, 25-26).

Întâi de toate, ***roagă-te pentru vrăjmaşii tăi şi binecuvântează-i*** (Mat. 5, 44) ca pe nişte unelte ale Proniei Dumnezeieşti, prin care ţi se răsplăteşte pentru păcatele tale în vremea scurtei tale vieţi pământeşti, ca să te izbăvească de răsplata de care eşti vrednic în veşnicile munci ale iadului.
Când tu vei proceda astfel, când îţi vei iubi vrăjmaşii şi te vei ruga pentru ei, pentru ca lor să li se dăruiască toate bunătăţile, vremelnice şi veşnice, numai atunci se va coborî spre tine Dumnezeu întru ajutor şi tu vei birui prin rugăciunea ta pe toţi potrivnicii tăi, vei intra cu mintea ta în templul inimii pentru ca să te închini Tatălui în Duh şi Adevăr (Ioan 4, 24).

Dar dacă vei îngădui inimii tale să se împietrească prin aducerea aminte a răului şi-ţi vei îndreptăţi mânia prin mândria ta, atunci Domnul Dumnezeul tău Se va întoarce de la tine şi vei fi dat să îi călcat sub picioarele satanei. El te va călca prin toate gândurile şi simţăminte spurcate, iar tu nu vei fi în stare să-i stai împotrivă. ***Dar dacă Domnul te va invrednici să-ţi pună la temelia nevoinţei în rugăciune, nerăutatea, dragostea, neosândirea oamenilor, iertarea lor acută cu milă, atunci cu o deosebită uşurinţă şi grabă vei birui pe potrivnicii tăi, şi vei ajunge la rugăciunea curată.***

Să ştii că toate patimile şi toate duhurile căzute se găsesc în cea mai apropiată rudenie între ele. Această rudenie, această unire, este păcatul. Dacă tu te-ai supus unei patimi, atunci prin supunerea la acea singură patimă, tu te-ai supus şi la toate celelalte patimi. Dacă tu ai îngăduit unui singur duh al răutăţii să te robească, prin convorbirea cu gândurile băgate de el şi prin ademenirile şi închipuirile ce se fac prin aceste gânduri, atunci tu ai intrat în robia tuturor duhurilor. După înfrângerea ta, ele te vor trece, - vai! - de la unul la altul, ca pe un prizonier.

Acest lucru ne învaţă Sfinţii Părinţi, acest lucru ne învaţă însăşi experienţa. Observă-te şi vei vedea că dacă ţi-ai îngăduit să te laşi înfrânt de ceva, de bună voie, în urma acestei înfrângeri vei fi înfrânt, de nevoie în altceva, adică într-o ispită cu totul deosebită în care tu n-ai fi vrut să cedezi biruinţa, până când, printr-o pocăinţă plină de grijă nu-ţi vei restabili libertatea. ***De aceea, punându-ţi la temelia nevoinţei de rugăciune, nemânierea, dragostea şi mila faţă de aproapele, poruncite de Evanghelie, respinge cu hotărâre orice convorbire cu gândurile şi orice închipuire.***

Lucrarea păcii lui Hristos este în om semnul petrecerii omului în poruncile lui Hristos, în afară de pacea falsă ce provine din rătăcire şi înşelare de sine; dimpotrivă, tulburarea cea mai subţire, oricât s-ar acoperi ea prin tot felul de îndreptăţiri, serveşte drept un semn adevărat care arată abaterea de la calea strâmtă a lui Hristos, spre calea largă - care duce la pierzare. Nu osândi nici pe nelegiuit, nici pe răufăcător. "***Cine eşti tu, ca să judeci pe sluga altuia ? Pentru stăpânul său stă sau cade***" (Rom 14. 4). Să nu urăşti nici pe clevetitor, nici pe defăimător, nici pe tâlhar nici pe ucigaş , căci ei te răstignesc de-a dreapta Domnului, potrivit cu rânduiala neajunsă a judecăţilor lui Dumnezeu, pentru ca tu să poţi spune, dintr-o conştiinţă şi încredinţare pornită din inimă: ***"Primesc cele ce le merit după faptele mele, pomeneşte-mă Doamne întru Împărăţia Ta!".***

Înţelege, din necazurile ce ţi s-au îngăduit, buna călăuzire în alegerea ta de către Dumnezeu şi roagă-te cu cea mai caldă rugăciune pentru acei binefăcători ai tăi, prin mijlocirea cărora ţi se dă fericirea, prin mâinile cărora tu te smulgi din lume

şi te omorî faţă de ea, prin mâinile cărora tu te ridici către Dumnezeu. ***Să simţi faţă de ei milă asemănătoare cu mila pe care o simte Dumnezeu pentru omenirea nenorocită ce se îneacă în păcate, Dumnezeu, Care Şi-a dat Fiul drept jertfă de răscumpărare în locul creaturii duşmănoase Creatorului, ştiind că această creatură, în majoritatea ei , îţi va bate joc de această jertfă, şi nu o va lua în seamă. O asemenea milă ce se întinde până la dragostea de vrăjmaşi, ce se revarsă în rugăciunile făcute cu lacrimi pentru ei, ne aduce la cunoaşterea Adevărului, prin experienţă.***

Adevărul este Cuvântul lui Dumnezeu, Evanghelia. Adevărul este Hristos!

Lupta în rugăciune

Frate! Dacă tu n-ai simţit ***unirea minţii, sufletului şi trupului***, atunci ocupă-te de rugăciune cu multă luare aminte, unind-o pe cea făcută cu gândul cu cea făcută cu mintea. Petrece în poruncile Evangheliei luptându-te cu răbdare şi cu îndelungă răbdare împotriva patimilor, nu te lasă cuprins de trândăvie şi de deznădejde atunci când eşti biruit de gânduri şi simţăminte păcătoase. De vei cădea, scoală-te; căzând din nou, iarăşi te ridică, până când te vei învăţa să mergi fără să te poticneşti. ***Paharul neputinţei îşi are folosul său în viaţa nevoitorului, căci el este îngăduit de către Pronia Dumnezeiască până la un anumit timp, pentru curăţirea de mândrie, de mânie, de pomenirea de rău, de osândire, de înaltă cugetare şi de slavă deşartă.*** Este deosebit de important ca să observăm în noi lucrarea slavei deşarte şi s-o înfrânăm.Atâta timp cât ea lucrează, omul nu este capabil să păşească în ţara vieţuirii duhovniceşti a cărei intrare este nepătimirea, care se dăruieşte prin venirea păcii lui Hristos.

Pacea lui Hristos

Dar dacă tu ai simţit că mintea ţi s-a unit cu sufletul şi cu trupul, că tu nu mai eşti tăiat în bucăţi de către păcat, ci formezi ceva unitar şi întreg, că sfânta pace a lui Hristos a adiat în tine, atunci păstrează cu cea mai mare grijă posibilă darul lui Dumnezeu.

Principala ta lucrare să-ţi fie rugăciunea şi citire cărţilor sfinte; celorlalte lucrări să le dai o însemnătate de mâna a doua, iar faţă de lucrurile pământeşti să fii rece, - dacă se poate, chiar străin de ele. ***Sfânta pace ca una ce este adierea Sfântului Duh***, este subţire, se retrage imediat din sufletul care se poartă fără băgare de seamă în prezenţa Lui, care nimiceşte evlavia, care distruge credincioşia, prin slăbirea pricinuită de păcat, care îşi îngăduie lipsa de grijă.

Odată cu pacea lui Hristos, dintr-un suflet nevrednic se retrage rugăciunea harică şi în suflet se implântă ca nişte fiare flămânde patimile, care încep să-l

tortureze pe cel ce s-a adus singur ca o jertfă în mâinile lor şi care, prin părăsirea lui Dumnezeu, rămâne ca o victimă lăsată la propriile ei puteri.

- *Dacă tu te vei îmbuiba, dar mai ales te vei îmbăta, sfânta pace a lui Hristos va înceta să lucreze în tine.*
- *Dacă te vei mânia, lucrarea ei se va curma pentru multă vreme.*
- *Dacă îţi vei îngădui o cutezanţă, ea va înceta să lucreze.*
- *Dacă vei îndrăgi ceva pământesc, dacă te vei molipsi de vreo altă patimă faţă de lucruri, faţă de vreo rucodelie sau faţă de o deosebită dispoziţie pentru vreun om sfânta pace se va retrage negreşit de la tine.*
- *Dacă îţi vei îngădui o îndulcire cu gânduri desfrânate, ea te va părăsi pentru foarte multă vreme, ca una ce nu rabdă nici un fel de putoare păcătoasă, mai ales putoarea desfrâului şi a slavei deşarte.*

Vei căuta-o şi nu o vei dobândi. Vei plânge pentru pierderea ei, dar ea nu-ţi va da nici o atenţie nici ţie, nici plânsului tău, pentru ca să te înveţe să dai preţul cuvenit darului lui Dumnezeu şi s-o păstrezi cu grijă cuviincioasă şi cu evlavie.

Mila lui Dumnezeu faţă de omul păcătos

Tu, frate, te uiţi la mine şi văzând în faţa ta un aşa de mare păcătos, te întrebi dacă oare în acest om, în care lucrarea patimilor este atât de vădită şi de puternică, lucrează intr-adevăr Sfântul Duh? ! Întrebarea este dreaptă, căci şi eu rămân nedumerit, îngrozit! ***Iată, mă risipesc, greşesc, preacurvesc cu păcatul, Îl trădez pe Dumnezeul meu, Îl vând pentru mârşavul preţ al păcatului. Şi fără să ţină seama de necontenita mea trădare, de purtarea mea trădătoare şi călcătoare de credinţă, El petrece neschimbat fiind fără răutate, El aşteaptă cu îndelungă răbdare pocăinţa mea, mă atrage spre pocăinţă prin toate mijloacele,spre indreptare, tu ai auzit, ce spune Fiul lui Dumnezeu în Evanghelie ?:*** "***Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, spune El, ci cei bolnavi. N-am venit să chem la pocăinţă pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi***" (Mat. 9, 12). Aşa vorbea Mântuitorul, aşa şi lucra. El a şezut cu vameşii, cu păcătoşii, îi conducea prin întoarcerea spre credinţă şi fapte bune, spre înrudire duhovnicească cu Avraam şi cu ceilalţi drepţi.

Pe tine te miră, te surprinde bunătatea nesfârşită a Fiului lui Dumnezeu? Să ştii că tot atât de bun este şi Prea Sfântul Duh, tot aşa însetează după mântuirea omului, este tot aşa de blând, fără răutate, îndelung răbdător, mult milostiv. Duhul Sfânt este Una din Cele Trei Feţe deopotrivă de cinstite ale Prea Sfintei Treimi, care constituie în Sine, într-un chip despărţit şi neîmpărţit, o Singură Fiinţă Dumnezeiască, care are o Singură fire.

Şi tocmai păcatul, aşadar, atrage pe Sfântul Duh spre om! Îl atrage păcatul, dar nu cel ce ia fiinţă prin faptă, ci cel ce se vede în mine, cel ce este

recunoscut, spovedit, cel pentru care eu plâng. În măsura în care omul îşi adânceşte privirea în păcatul său, în măsura în care se plânge pe sine, în aceeaşi măsură el este mai plăcut, mai aproape pentru Sfântul Duh, Care ca un Doctor, nu se apropie decât de cei ce se recunosc bolnavi şi, dimpotrivă, se întoarce din faţa celor ce se "îmbogăţesc" cu deşarta lor părere de sine.

Priveşte-te şi adânceşte-te cu privirea în păcatul tău! Să nu-ţi iei ochii de la el. Leapădă-te de sine să nu-ţi ai sufletul cinstit în faţa ta(Faptele Apostolilor 20, 24). Predă-te cu totul vederii păcatului tău şi plânsului pentru el. Atunci, la timpul potrivit, vei vedea că crearea ta din nou este neajunsă şi cu atât mai mult neexplicată, prin lucrarea Sfântului Duh. El va veni la tine când tu nu-L aştepţi, va lucra în tine, când tu te vei recunoaşte cu totul nevrednic de El.

Dar dacă în tine se ascunde aşteptarea dăruirii păzeşte-te, căci te afli într-o periculoasă situaţie! O astfel de aşteptare mărturiseşte despre o ascunsă vrednicire de sine iar invrednicirea de sine mărturiseşte despre părerea de sine care se tăinuieşte şi în care se află mândrie! Vai! În urma mândriei vine uşor şi se lipeşte foarte lesne înşelarea.

Înşelare este abaterea de la Adevăr şi de la Sfântul Duh care conlucrează cu Adevărul; înşelarea este abaterea spre minciună şi spre duhurile lepădate ce conlucrează cu minciuna. Înşelarea se află deja în părerea de sine, există în învrednicirea de sine, în chiar însăşi aşteptarea darului. Acestea sunt formele ei începătoare, aşa cum mugurele, floarea, germenele sunt formele începătoare ale rodului copt.

Din înţelegerile mincinoase apar simţămintele mincinoase. Din înţelegerile şi simţămintele mincinoase se formează înşelarea de sine. La lucrarea înşelării de sine se uneşte lucrarea înşelătoare a demonilor. Demonii ocupă locurile cele mai de frunte şi domnesc în ţinutul minciunii.
Cel ce se supune de bună voie demonilor, intră sub influenţa lor silnică. Ca unul ce este întunecat şi înşelat de minciună, recunoscută de el drept adevăr, el se lipseşte de stăpânirea de sine, iară să bage de seamă acest lucru. O asemenea stare e o stare de înşelare. Noi intrăm într-însa şi ne prăbuşim prin mândrie şi prin iubirea noastră de sine. "***Cel ce-şi iubeşte sufletul, îl va pierde; iar cel ce-şi urăşte sufletul în lumea aceasta, îl va păstra în viaţa veşnică***" (Ioan 12, 25). Amin!

Foloasele rugăciunii lui Iisus

Folosul ce se trage din învăţătura tainică ce vine din ***rugăciunea lui Iisus sau din aducerea aminte de Dumnezeu***, - ce se face mai ales prin rugăciunea lui Iisus, - este nenumărat. Este mai presus de cuvinte, mai presus de locul unde ar

putea ajunge puterile omeneşti. Şi de aceea, cei care l-au simţit nu sunt în stare să-l lămurească pe deplin. Rugăciunea neîncetată, ca o poruncă dumnezeiască şi ca un dar, nu se poate explica prin mintea şi cuvântul omenesc. ***Rugăciunea scurtă adună mintea, care de nu va fi legată de învăţătură, a spus cineva din Părinţi, nu se poate opri de la risipire şi rătăcire în toate părţile.*** Nevoitorul poate avea rugăciunea scurtă în orice loc, în orice timp, în vremea oricărei îndeletniciri, mai ales din cele trupeşti. Chiar ascultând la slujbele bisericeşti este folositor să ne ocupăm cu ea, nu numai în timpul citirilor insuficient de atente, ci chiar în timpul citirilor clare. Ea ajută să fim atenţi la ceea ce se citeşte, mai ales când ea (rugăciunea scurtă) se va înrădăcina în suflet, când se va face ca şi cum ar fi firească pentru om.

Învăţătura în general, şi rugăciunea lui Iisus în special, servesc drept o admirabilă armă împotriva gândurilor păcătoase. Următoarele cuvinte ale ***Sfântului Ioan Scărarul*** sunt repetate de mulţi scriitori sfinţi: ***"Cu Numele lui Iisus loveşte pe potrivnicii ce vin împotriva ta, căci nici în cer nici pe pământ nu vei găsi o armă mai puternică".***

Datorită rugăciunii lui Iisus, nevoitorul ajunge la sărăcia duhovnicească, căci învăţându-se să ceară neîncetat ajutorul lui Dumnezeu, el, treptat-treptat pierde nădejdea într-însul (în sine) şi dacă ar face ceva bun în propăşire, nu vede acolo succesul său, ci mila lui Dumnezeu pe care o are neîncetat de la Dumnezeu.

- ***Rugăciunea neîncetată ne conduce către dobândirea credinţei****, pentru că* ***cel ce se roagă neîncetat începe, treptat-treptat, să simtă prezenţa lui Dumnezeu.*** *Această simţire încetul cu încetul poate creşte şi se poate întări până într-atât ca ochiul minţii va vedea mai limpede pe Dumnezeu, în Pronia Lui, decât aşa cum vede ochiul simţit (trupesc) lucrurile materiale ale lui Dumnezeu;* ***inima va simţi prezenţa lui Dumnezeu****. Văzându-L pe Dumnezeu în felul acesta şi simţindu-I prezenţa, nevoitorul nu poate să nu creadă în El decât printr-o credinţă vie, care se arată prin fapte.*
- ***Rugăciunea neîncetată nimiceşte vicleşugul vrăjmaşului****, prin nădejdea în Dumnezeu ne introduce în sfânta curăţenie, dezvăţând mintea de felurite gânduri, de la formarea ideilor preconcepute referitoare la sine şi la semeni, ţinând-o mereu în sărăcia şi în smerenia gândurilor.*
- *Cel ce se roagă neîncetat, treptat-treptat îşi pierde deprinderea de a-şi închipui, de a se risipi, de a se îngriji în deşert şi grijă de multe o pierde, o pierde cu atât mai mult cu cât sfânta şi smerita învăţătură se va adânci în sufletul lui şi va prinde rădăcini într-însul.În sfârşit, el poate ajunge la starea copilăriei, poruncită de Evanghelie, să se facă nebun pentru*

Hristos, adică să-şi cheltuiască mintea cea lumească, cea cu nume mincinos, şi să primească de la Dumnezeu o minte duhovnicească.

- ***Prin rugăciunea neîncetată se nimiceşte curiozitatea, părerile, şi bântuiala. Din această stare tot oamenii incep să pară buni iar dintr-un asemenea zălog al inimii faţă de oameni se naşte iubirea faţă de ei.***

Cel ce se roagă neîncetat, petrece mereu cu Domnul, Îl cunoaşte pe Domnul ca pe Domnul, dobândeşte frica de Domnul, prin frică intră în curăţenie; prin curăţenie, în dragostea dumnezeiască; din dragostea dumnezeiască îşi umple templul său cu darurile Duhului.

Cum se descoperă robia lăuntrică

Următoarele nevoinţe duhovniceşti descoperă unui nevoitor robia lăuntrică, care serveşte drept pricină ce deşteaptă războiul în gânduri şi simţiri:

1. Adevărata ascultare. În timpul ei, nevoitorul nou începător, tăindu-şi pentru Dumnezeu voia sa şi înţelegerile sale pentru ca să împlinească voia şi înţelegerea unui nevoitor sporit, care a dobândit o neabătută ascultare faţă de Dumnezeu,va trezi negreşit spre o lucrare potrivnică pe trufaşul înger căzut şi prin aceasta va descoperi prezenţa lui în sine. Dacă nevoitorul nu se va amăgi de înfăţişările vicleanului celui rău, care năzuieşte sub diferite pretexte să-1 abată de la ascultare, şi va rămâne stăruitor în nevoinţă, atunci va trezi pe vrăjmaşul nevăzut spre zavistie şi spre o cumplită luptă; va deştepta pe vrăjmaşul care nu se va lăsa până nu va ridica în nevoitor o cumplită împotrivire împreună cu diferite închipuiri păcătoase, cugetări, simţiri, distracţii, şi prin aceasta va da pe faţă răul care se ascunde într-o neobişnuită lărgime în adâncul inimii şi care face impresia că nu există deloc.

2. Citirea, învăţarea şi împlinirea poruncilor Evanghelice, acestea, tăind păcatul făptuit,nimicesc îndeosebi păcatul din mintea şi din însăşi inima ta. Împlinirea acestor porunci, sau mai bine zis stăruinţa de a împlini poruncile în chip necesar, dezvăluie păcatul care trăieşte în noi şi deşteaptă o aspră luptă lăuntrică la care iau parte cu cea mai mare putere duhurile răutăţii.

3. Necinstirile şi alte scârbe, de asemenea descoperă păcatul ce se ascunde în adâncul sufletului. ***Tocmai de aceea necazul ce vine asupra noastră se numeşte ispită pentru că el dă pe faţă starea ascunsă a inimii.*** Firește că în omul care încă se află sub stăpânirea păcatului, ocara pe care i-o aduc alţii, dezvăluie păcatul care trăieşte în adâncul sufletului lui, care se arată în afară prin amărăciunea inimii, prin mâhnire, prin gânduri de cârtire, prin indignare, prin îndreptăţirea de sine, prin răzbunare, prin ură. Lucrarea puternică a acestor patimi în suflet, mai ales năvala şi atacul gândurilor şi închipuirilor, servesc drept un semn neîndoielnic despre lucrarea trufaşului înger căzut.

4. Rugăciunea făcută cu luare aminte, mai ales rugăciunea cu numele Domnului nostru Iisus Hristos, în vremea stăruinţelor de a uni inima cu mintea,

scoate la iveală balaurul ce se cuibăreşte în adâncurile inimii şi rănindu-1 îl trezeşte spre mişcare. Oh!...

Să nu cădem în deznădejde

Greşesc foarte mult aceia care, aflându-se sub stăpânirea patimilor, cer de la ei înşişi nepătimirea. În cazul unei asemenea cerinţe nedrepte, care provine dintr-o nedreaptă înţelegere despre sine, ei se lasă cuprinşi de o neobişnuită tulburare atunci când apare într-un chip oarecare păcatul, care trăieşte într-însul. Atunci lor li se pare, din pricina privirii nedrepte cu care se uită la ei înşişi, că apariţia păcatului e ceva neobişnuit, ceva ce se săvârşeşte în afară de rânduială. Şi cu toate acestea, apariţia păcatului în gânduri, în simţiri, în cuvinte, în fapte - aici nu e vorba de păcatele de moarte şi nici de păcatele de voie, ci de risipire - este o apariţie logică, firească, necesară.

"Dacă ne tulbură o patimă, spune prea cuviosul Avva Dorotei, atunci noi nu trebuie să ne tulburăm de acest lucru." Căci ca să ne tulburăm de faptul că ne deranjează o patimă, este un lucru nechibzuit şi plin de mândrie şi provine de acolo că noi nu cunoaştem starea noastră sufletească şi că fugim de oboseală, cum au spus Părinţii. Tocmai de aceea noi nici nu propăşim, pentru că nu ne cunoaştem măsura noastră şi nu avem răbdare în lucrurile începute de noi, ci vrem să dobândim fapta bună fără osteneală. ***Pentru ce se miră pătimaşul când îl tulbură o patimă? Pentru ce se neliniştеşte? Tu ai dobândit-o, o ai în tine şi te tulburi. Ai recunoscut în tine arvunele ei şi spui: de ce mă tulbură ea?*** **Mai bine e să rabzi, să te nevoieşti şi să te rogi lui Dumnezeu.**

Nevoitorul nostru rus, stareţul Serafim de Sarov spune cum trebuie să îndurăm ispitele: "Trebuie să facem pogorământ sufletului nostru în ce priveşte neputinţele şi nedesăvârşirile lui şi să suferim neajunsurile noastre, aşa cum le suferim pe ale altora, dar să nu ne lenevim, ci să ne silim spre cele mai bune. Fie că ai mâncat prea mult sau ai făcut ceva asemănător, ceva înrudit cu slăbiciunea omenească, nu te tulbura şi nu adăuga rău la rău, ci nevoieşte-te bărbăteşte spre îndreptare şi totodată caută să-ţi păstrezi pacea sufletească, potrivit cu cuvântul Apostolului: "Fericit este cel ce nu se osândeşte singur în ceea ce se ispiteşte" (Romani 14, 22).

Rostul şi folosul ispitelor

Cauza pentru care Dumnezeu îngăduie să fie ispitit nevoitorul, de către duhurile răutăţii şi de către păcat, se cuprinde în necesitatea pe care o are omul de a-şi cunoaşte cu exactitate şi în amănunţime căderea sa, lucru fără de care Răscumpărătorul nu poate fi cunoscut şi primit cum trebuie. ***Este de trebuinţă să ne cunoaştem firea noastră căzută, inclinările ei, acţiunea ei proprie, pentru ca în cele din urmă primind darul Sfântului Duh, pe care ni-L dă***

Răscumpărătorul, să nu-1 întrebuinţăm spre răul nostru, să nu ne atribuim nouă înşine lucrarea Lui, ci să fim un vas şi o unealtă vrednică de acest dar.

***Sfântul Grigorie Sinaitul** spune: "Dacă omul nu va fi părăsit şi înfrânt, stăpânit şi robit de orice patimă şi de orice gând, dacă nu va fi biruit şi cu duhul, fără să capete vreun ajutor nici de la lucruri, nici de la Dumnezeu, nici de la altcineva, din care pricină el cade aproape în deznădejde, ca unul ce este ispitit de pretutindeni, atunci el nu poate ajunge la zdrobirea duhului, nici să se considere mai mic decât toţi, cel mai de pe urmă şi robul tuturor, mai prejos decât înşişi demonii, ca unul ce este chinuit şi robit de ei. Aceasta este o mare smerenie îngăduită de Dumnezeu, este o smerenie pedepsitoare, în urma căreia se dăruieşte de către Dumnezeu o a doua smerenie, înaltă, care este puterea dumnezeiască, ce lucrează prin Dumnezeu şi care săvârşeşte prin Dumnezeu totul. Omul o vede în sine ca pe o armă şi cu această armă săvârşeşte minunile dumnezeieşti".*

Aşa se explică acea minunată privelişte pe care o înfăţişează **Sfinţii lui Dumnezeu** prin viaţa lor.

- ***Ei fiind vase ale Sfântului Duh totodată au văzut, au recunoscut, s-au mărturisit drept cei mai păcătoşi, vrednici de chinurile vremelnice şi veşnice.***
- ***Ei au cunoscut temeinic şi au învăţat bine firea lor căzută în care nu este nimic nepângărit şi de aceea ei au atribuit cu o deplină încredinţare darului dumnezeiesc tot binele, care prin mijlocirea lor s-a desăvârşit de către Darul de sus şi mereu tremurau ca să nu răsară din firea căzută vreun gând sau vreo simţire ce ar fi jignitoare pentru Sfântul Duh.***

Pentru om nu este folositoare trecerea bruscă din starea de luptă spre starea libertăţii duhovniceşti.

Sfântul Macarie cel mare** observă că "adeseori unele suflete, care erau părtaşe la darul dumnezeiesc fiind pline de dulceaţă cerească şi bucurându-se de liniştea duhului, dar nefiind ispitite şi mărturisite, prin scârbele aduse din partea duhurilor rele, petrec în pruncie şi, ca să spun aşa, nu sunt capabile de Împărăţia Cerurilor". "Dacă sunteţi fără certare (pedeapsă), spune dumnezeiescul apostol, de care toţi au parte, atunci sunteţi feciori din desfrânare şi nu fii adevăraţi* (Evrei 12, 8). ***De aceea atât ispitele cât şi necazurile sunt trimise omului spre folosul lui, pentru ca sufletul încercat de ele, să se facă mult mai puternic şi mai cinstit înaintea Domnului său. Dacă el va suferi până la sfârşit, cu nădejdea în Dumnezeu, atunci e cu neputinţă să nu primească bunătăţile făgăduite de Sfântul Duh şi desăvârşită eliberare de răutăţile patimilor".

Din această cauză, afară de câteva cazuri, în urma unei deosebite rânduieli dumnezeieşti, nevoitorii lui Hristos petrec cea mai însemnată parte din călătoria lor pământească într-o amară lupta cu păcatul, sub jugul nemilostivului Faraon. În vremea ieşirii din Egipt, - din ţara unde se făceau cărămizi şi se îmbuibau cu cărnuri, prin care se zugrăveşte starea trupească, slujitorii adevărului şi ai adevăratului Dumnezeu îi pradă pe egipteni, adică iau cu ei bogăţia minţii lucrătoare, care se dobândeşte în lupta cu păcatul şi cu duhurile răutăţii. Astfel este aşezământul dumnezeiesc al Legii duhovniceşti.

Pocăinţa sfinţilor

Noi vedem că mulţi dintre păcătoşii care au dus o pocăinţă, au atins desăvârşirea creştină în gradul cel mai înalt. Ei au restabilit într-înşii darul Botezului nu numai în gradul în care se dă, ci şi în gradul în care el se dezvoltă mai târziu, din vieţuirea potrivit cu poruncile Evangheliei. ***Dobândind şi recâştigându-şi libertatea duhovnicească, ei nu se opreau la aceasta, nu se mulţumeau cu atât, căci ei nu încetau să se pocăiască şi să plângă; lucru prin care li s-a întors libertatea. Neputinţa cunoscută bine de ei prin experienţa şi bună folosinţă a omului, posibilitatea lui de a se schimba repede, îi deştepta mereu spre lacrimi.*** "***Nu te lăuda cu ziua de mâine, căci nu ştii ce poate aduce***" (Pilde 27, 1) vorbeau ei zilnic, pentru ei înşişi, prin gura Scripturii. Din cauza curăţeniei, lor li s-a descoperit că: "***Legea Domnului e fără hotar***" (Psalmul 118,96). Comparându-şi împlinirea poruncilor făcută de ei cu porunca necuprins de largă a necuprinsului Dumnezeu, ei recunoşteau că această împlinire este cu totul insuficientă. ***Împlinirea poruncilor pe care o făceau ei o recunoşteau drept o spurcare a poruncilor (Sfântul Petru Damaschin).*** Ei îşi spălau faptele bune ca pe nişte păcate, cu râuri de lacrimi. Niciodată un păcătos orbit nu-şi plânge păcatele sale cele mai grozave, aşa cum îşi plâng robii lui Hristos faptele lor cele bune "***Cerul însuşi nu este curat înaintea Lui. Cu cât mai vârtos urât şi necurat este omul care bea nedreptatea ca apă***." (Iov 15 15-16) adică în faţa lui Dumnezeu. Sfinţii Îngeri cei ce sunt curaţi, ca unii ce au o curăţie mărginită, sunt necuraţi în faţa prea desăvârşitei curăţenii a lui Dumnezeu. Sunt necuraţi în faţa Lui şi oamenii sfinţi a căror viaţă, deşi este pe pământ, ***dar totodată este şi în ceruri*** (Filipeni 3, 20). De aceea ei plâng şi aducându-şi pocăinţă, se scufundă din ce în ce mai mult în pocăinţă. ***Căci deşi nu mă ştiu vinovat cu nimic, a spus Sfântul apostol Pavel, nu intru aceasta m-am îndreptat. Cel care mă judecă pe mine este Domnul***"(I Corinteni 4, 4). ***Fără să ţină seama de marile daruri duhovniceşti, fără să ţină seama de prea îmbelşugatul Dar al lui Dumnezeu, care locuia în apostol, el spune:*** " ***Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi dintre care cel dintâi sunt eu***" (I Timotei l, 15).

Calea spre sfinţenie

Rânduiala, prin care păcătosul ce se pocăieşte se ridică prin pocăinţă spre sfinţenie, este arătată de prea cuviosul Macarie cel mare astfel: "Cel ce vrea să se apropie de Domnul şi să se învrednicească de viaţa veşnică (să se facă deci casă lui Dumnezeu şi să se învrednicească de Sfântul Duh pentru ca să primească putinţa să aducă roadele Duhului fără prihană şi curat, potrivit cu poruncile lui Dumnezeu), trebuie să înceapă astfel:

- *mai întâi el trebuie să aibă o credinţă tare în Dumnezeu, să se predea cu totul poruncilor Lui.*
- *să se lepede de lume, întru toate, pentru ca mintea să nu fie ocupată cu nimic din lucrările cele văzute ale lumii.*
- *să petreacă nezdruncinat în rugăciune, ziua şi noaptea.*
- *să nu cadă în deznădejde (trândăvie sau descurajare) în vremea când aşteaptă cercetarea şi ajutorul de la Domnul, care întârzie.*
- *să aibă tot timpul mintea necontenit îndreptată către Domnul.*
- *să se forţeze neîncetat spre orice lucru bun şi spre toate poruncile Domnului, chiar dacă inima n-ar dori acest lucru din cauza păcatului care petrece într-însa; el trebuie să se îmboldească cu sila spre smerenie înaintea tuturor oamenilor, spre starea de a se vedea cel mai mic şi mai păcătos dintre toţi.*
- *el nu trebuie să-şi caute cinste sau slavă sau laudă de la cineva, aşa cum este scris în Evanghelie, ci să aibă întotdeauna înaintea ochilor numai pe Domnul şi poruncile Lui, să se străduiască să-I placă numai Lui.*
- *trebuie să-şi facă silă şi spre blândeţe, chiar dacă inima i s-ar împotrivi, potrivit cu cele spuse de Domnul: "**Învăţaţi-vă de la Mine că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi dobândi odihna sufletelor voastre**".*
- *el trebuie să fie milostiv, înţelegător, compătimitor şi bun, forţându-se cu sila spre aceasta, cum a spus Domnul: "**Fiţi milostivi, precum Tatăl vostru Cel Ceresc milostiv este**". Şi încă: "**Dacă Mă iubiţi pe Mine, poruncile Mele veţi păzi**". Şi încă: "**Siliţi-vă, pentru că silitorii răpesc Împărăţia Cerurilor**". Şi încă: "**Nevoiţi-vă să intraţi prin poarta cea strâmtă**".*
- *el trebuie să aibă întotdeauna înaintea ochilor smerenia Domnului, viaţa Lui, purtarea Lui, pe care, pe acestea toate să le ţină mereu în minte, ca pe un chip şi o pildă, neîngăduind să fie răpite de uitare.*
- *el trebuie, pe cât îi stă în putinţă, să se silească spre o neîncetată petrecere în rugăciune".*

Sfârşit şi lui Dumnezeu Slavă. Amin.

Despre Sfântul Teofan Zăvorâtul, episcop rus, care a scris această lucrare, ştim că a stat treizeci de ani închis în chilie, fără a vedea faţă de om.

Partea a II-a - Sfântul Ignatie Briancianinov - Vederea păcatului meu

Va veni acel timp înfricoşat, va sosi acel ceas plin de groază în care toate păcatele mele vor sta dezgolite în faţa lui Dumnezeu Judecătorul, în faţa îngerilor Lui, în faţa întregii omeniri. Presimţind starea sufletului meu în aceste clipe cutremurătoare, mă umplu de spaimă. ***Sub înrâurirea presimţirii vii şi puternice mă grăbesc cu frică să mă adâncesc în cercetarea de sine, mă grăbesc să caut în cartea conştiinţei mele greşalele însemnate şi săvârşite cu lucrul, cu cuvântul, cu gândul.***

Cărţile necitite de multă vreme, care zac de timp îndelungat prin dulapuri, sunt măcinate de carii. Cel ce ia o astfel de carte întâmpină o mare greutate în citirea ei. Fiind necercetată de multă vreme, nu s-a putut deschide decât cu anevoie. ***Aşa este şi conştiinţa mea - deschizând-o, nu aflu mulţumirea aşteptată. Numai păcatele mari se cunosc destul de lămurit; însemnările mărunte, care sunt foarte multe la număr, aproape că s-au şters, ba nici nu mai poţi pricepe acum ce au închipuit ele.***

Numai Dumnezeu, Unul Dumnezeu, poate să întoarcă însemnările gălbejite şi să le dea claritate şi ***astfel să-1 izbăvească pe om de conştiinţă vicleană*** (Evrei 10, 22).

Singur Dumnezeu poate să-i dea omului darul de a-şi vedea păcatele şi păcatul, căderea lui în care se află rădăcina, sămânţa, gândurile, sâmburele, mănunchiul tuturor greşalelor omeneşti. Chemând în ajutor mila şi puterea lui Dumnezeu, chemându-le în ajutor prin cea mai caldă rugăciune, unită cu post bine chibzuit, unită cu lacrimile şi plânsul inimii, deschid din nou cartea conştiinţei, din nou cercetez cu luare aminte cantitatea şi calitatea păcatelor mele, cercetez ca să văd la ce au dat naştere greşalele făcute de mine.

Văd că, "***fărădelegile mele covârşesc capul meu şi ca o povară grea apasă peste mine. Inmulţitu-s-au mai mult decât părul capului meu***" (Psalmul 37, 5; 39, 13). Care este urmarea unei asemenea stări de păcătoşenie? "***Ajunsu-m-au fărădelegile mele de nu mai pot să văd; inima mea m-a părăsit***" (Psalmul 39, 13). ***Urmările unei vieţi păcătoase sunt: orbirea minţii, înăsprirea, nesimţirea inimii.*** Mintea unui păcătos învederat nu vede nici binele, nici răul; inima lui îşi pierde puterea de a simţi cele duhovniceşti.

Dacă, părăsind viaţa păcătoasă, acest om se va întoarce spre nevoinţe cuviincioase atunci inima lui, ca şi cum ar fi o fiinţă străină, nu va consimţi la năzuinţa lui către Dumnezeu.

Când prin lucrarea Dumnezeiescului Dar i se vor descoperi nevoitorului mulţimea greşalelor lui, atunci e cu neputinţă ca el să nu ajungă la cea mai mare nedumerire, să nu se scufunde într-o adâncă tristeţe: "***Inima mea s-a tulburat***", din pricina unei asemenea privelişti, "***părăsitu-m-a tăria mea şi lumina ochilor mei, şi aceasta nu este cu mine; că şalele mele s-au umplut de ocări***", ***adică lucrarea mea s-a umplut de poticneli din obişnuinţa spre păcat, care mă trage cu sila spre noi păcate***; "***inmulţitu-s-au şi au putrezit rănile mele din pricina nebuniei mele***", ***adică patimile păcătoase s-au învechit şi m-au vătămat grozav din pricina vieţii mele trăită fără băgare de seamă***; "***nu este vindecare în trupul meu" , adică nu este vindecare numai prin propriile mele puteri pentru întreaga mea fiinţă***, "***lovită şi molipsită de păcat***" (Psalmul 37,11).

Prin faptul că-mi recunosc păcatele, mă căiesc de ele, le mărturisesc la preot şi-mi pare rău că le-am săvârşit, răstorn toată mulţimea lor nenumărată în adâncul milostivirii lui Dumnezeu.

Pentru ca pe viitor să mă păzească de păcat, voi cerceta cu luare aminte, însingurându-mă în mine însumi, cum lucrează păcatul împotriva mea, cum se apropie de mine şi ce-mi spune.

El se apropie de mine ca un hoţ; faţa lui este acoperită; "***cuvintele lui sunt mai alunecoase ca untdelemnul***" (Psalmul 54, 22); îmi vorbeşte minciuni, îmi propune fărădelegi, otravă este în gura lui; limba lui este un ac purtător de moarte.

"Îndulceşte-te! şopteşte el încet şi linguşitor. Pentru ce îţi este oprită plăcerea? Îndulceşte-te, ce păcat găseşti aici?" şi răufăcătorul propune călcarea poruncilor Domnului Celui Atotsfânt.

N-ar fi trebuit să dau nici cea mai mică atenţie cuvintelor lui; ştiu doar că el e un fur şi un ucigaş. Dar nu ştiu ce neputinţă neînţeleasă, o neputinţă a voinţei, mă biruie. Căci iau aminte la vorbele păcatului, la fructul oprit. În zadar conştiinţa îmi aminteşte că gustarea din acest rod este totodată şi gustarea morţii.

Dacă fructul oprit nu se află înaintea ochilor mei, atunci acest rod se zugrăveşte pe neaşteptate în închipuirea mea se pictează în culori vii, parcă de o mână fermecată. Simţirile inimii sunt atrase spre tabloul scandalos, care este asemenea unei desfrânate. Aspectul lui exterior este captivant; sminteala odihneşte într-însul; este împodobit cu o îmbrăcăminte preţioasă, strălucitoare; lucrarea ei purtătoare de moarte este acoperită cu grijă. Când din pricina absenţei obiectului însuşi, păcatul nu poate găsi victimă în trup, atunci caută ca aceste jertfe să fie aduse de inimă.

Păcatul lucrează în mine prin gândul păcătos prin simţirea inimii şi prin simţirea trupului, lucrează prin simţirile trupeşti, lucrează prin închipuire.

La ce încheiere mă aduce o asemenea privire aruncată asupra mea? La concluzia că în mine, în toată fiinţa mea, trăieşte o vătămare păcătoasă, care consimte şi ajută păcatului ce năpădeşte asupra mea, din afară. Eu sunt asemenea omului legat şi înfierat cu grele lanţuri. Oricine, numai dacă îi va fi îngăduit, îl înhăţa pe legat, îl duce unde vrea, pentru că legatul, fiind legat cu lanţuri, nu are putinţă să opună nici o rezistenţă.

Pătruns-a odinioară păcatul în înaltul Rai. Acolo el le-a propus strămoşilor mei să guste din fructul oprit. Acolo i-a înşelat, acolo i-a lovit pe cei înşelaţi, cu moarte veşnică. El îmi face şi mie, - urmaşului lor - neîncetat aceeaşi propunere; el se sileşte neîncetat să mă înşele şi să mă prindă şi pe mine, urmaşul lor.

Îndată după săvârşirea păcatului, ***Adam şi Eva au fost izgoniţi din Rai şi surghi-uniţi în ţara scârbelor (Facere 3, 23 - 24).***

Eu m-am născut în această ţară a plânsului şi a nevoilor! Dar aceasta nu mă îndreptăţeşte, căci Raiul îmi este adus aici de către Răscumpărătorul, îmi este

sădit în inima mea. ***Nu am alungat Raiul din inima mea prin păcat. Acum acolo este un amestec de bine şi rău, acolo este o cumplită luptă între bine şi rău, este o ciocnire a nenumăratelor patimi, acolo este chinul care e o pregustare a veşnicelor chinuri din iad.***

Văd în mine o dovadă că sunt fiul lui Adam; păstrez înclinarea spre rău; mă unesc cu propunerile înşelătorului, deşi ştiu cu siguranţă că mi se propune înşelarea, că mi se pregăteşte uciderea. Degeaba aş începe să-i învinuiesc pe strămoşi pentru păcatul ce mi 1-au transmis, căci eu sunt eliberat din robia păcatului de către Răscumpărătorul meu, şi, de aici înainte, cad în păcate nu de silă, ci de bună voie.

Strămoşii au săvârşit o dată, în Rai, călcarea unei singure porunci dumnezeieşti, iar eu aflându-mă în sânul Bisericii lui Hristos calc neîncetat toate poruncile divine ale lui Hristos, Dumnezeul şi Mântuitorul meu.

Uneori sufletul mi se tulbură de mânie şi de ţinerea de minte a răului! În închipuirea mea sclipeşte pumnalul deasupra capului vrăjmaşului şi inima-mi se îmbată de răzbunarea satisfăcută, săvârşită cu imaginaţia. Alteori mi se înfăţişează nişte grămezi risipite de aur. În urma lor se desenează palate măreţe, grădini, toate obiectele de lux, plăcerile, mândriile care se dobândesc prin aur şi pentru care omul iubitor de păcat se închină acestui idol, ce nu este decât un mijloc de înfăptuire a tuturor dorinţelor putrede. Câteodată sunt amăgit de cinste şi putere. Sunt atras, mă ocup cu visurile care mă pun la conducerea oamenilor şi ţărilor, care mă fac să le procur lor lucruri pieritoare, iar mie o slavă pieritoare. Altădată, pare chiar în chip vădit, îmi stau în faţa mea mese cu mâncăruri plăcut mirositoare, din care se ridică aburii! Mă îndulcesc într-un chip caraghios şi dureros în acelaşi timp, de înşelările ce se înfăţişează înaintea mea. Adeseori mă văd pe neaşteptate drept, sau mai bine zis inima mi se făţărniceşte, se sileşte să-şi însuşească dreptatea, se linguşeşte pe sine, se îngrijeşte de laude omeneşti, ca şi cum ar vrea să şi le atragă spre sine!

Patimile se ceartă între ele spunând una alteia că eu sunt al lor, mă trec neîncetat din mână în mână, mă întărâtă, mă neliniştesc. Peste mintea mea este trasă o perdea de nepătrunsă întunecime; pe inimă se află trântită o mare şi grea piatră de nesimţire.
Oare mintea îşi va veni în fire? Va voi oare să-şi îndrepte paşii spre bine? Îi stă împotrivă inima, deprinsă cu plăcerile păcătoase, i se împotriveşte trupul meu, care şi-a dobândit dorinţe dobitoceşti. S-a pierdut până şi înţelegerea că trupul meu, (ca unul ce este făcut pentru veşnicie şi este capabil de dorinţe şi mişcări dumnezeieşti), nu mai înţelege că năzuinţele cele asemănătoare celor dobitoceşti nu sunt decât neputinţa lui, introduse într-însul prin cădere.

Diferitele părţi care alcătuiesc fiinţa mea mintea, inima şi trupul - sunt ciopârtite, dezbinate, lucrează în dezacord, se împotrivesc una alteia; numai atunci lucrează în înţelegere când lucrează pentru păcat, potrivnic lui Dumnezeu. Aceasta este starea mea! Ea este moartea sufletului în timpul vieţii trupului.

Dar eu sunt mulţumit cu starea mea! Mulţumit nu din cauza smereniei ci din pricina orbirii mele, din pricina împietririi mele. Sufletul nu-şi simte moartea, aşa cum n-o simte nici trupul când este despărţit prin moarte de suflet.

Dacă eu aş fi simţit moartea mea, aş fi petrecut într-o necurmată pocăinţă! Dacă eu aş fi simţit moartea mea, m-aş fi îngrijit de înviere!

Eu sunt în întregime ocupat cu grijile lumii şi prea puţin mă îngrijesc de nevoile mele sufleteşti. Osândesc cu asprime cele mai mici greşeli săvârşite de aproapele meu, pe câtă vreme eu, care sunt plin de păcate, orbit de ele, prefăcut în stâlp de sare asemenea femeii lui Lot, nu sunt în stare să fac nici un fel de mişcare duhovnicească.

N-am păşit pe urmele pocăinţei, pentru că încă nu văd păcatul meu. Şi nu-mi văd păcatul fiindcă mai lucrez încă în folosul păcatului. Căci cel ce se îndulceşte de păcat nu-şi poate vedea păcatul, precum nu-l poate vedea nici cel ce-şi îngăduie să guste din el măcar numai cu gândul şi cu consimţirea inimii.

Numai acela poate să- i vadă păcatul care, s-a lepădat cu o hotărâre liberă de orice prietenie cu păcatul, care stă ca un străjer treaz, la poarta casei sale, cu sabia în mână, cu cuvântul lui Dumnezeu; care respinge şi taie cu această sabie păcatul, în orice înfăţişare s-ar apropia el.

Cine va săvârşi această mare lucrare, cine va declara război păcatului, smulgând cu sila păcatul din mintea, inima şi trupul lui, aceluia îi dă Dumnezeu un mare dar: *"vederea păcatului său".*

Fericit este sufletul care şi-a văzut păcatul cuibărit în sânul său!

Fericit este sufletul care a văzut în sine căderea strămoşilor, vechimea vechiului Adam!

O asemenea vedere a păcatului este vederea duhovnicească, este vederea minţii, vindecată de orbire prin darul dumnezeiesc.

Sfânta Biserică de Răsărit învaţă să cerem de la Dumnezeu vederea păcatului nostru prin post,rugăciune şi îngenunchere.

Fericit este sufletul care neîncetat se învaţă în Legea Domnului! Căci într-însa el poate vedea chipul şi frumuseţea Omului Nou, iar prin comparaţie cu el, îşi poate cerceta şi îndrepta neajunsurile sale.

Fericit este sufletul care şi-a cumpărat ţarina pocăinţei prin omorârea sa cu privire la începuturile păcătoase! În această ţarină el îşi va găsi o nepreţuită comoară de mântuire.

Dacă ţi-ai dobândit ţarina pocăinţei, predă-te plânsului de copil faţă de Dumnezeu. Dacă poţi , să nu ceri nu cere nimic de la Dumnezeu, lasă-te în voia Lui, cu lepădare de sine Înţelege şi simte, că tu eşti făptura, iar Dumnezeu este Făcătorul. Predă-te prin urmare fără să mai stai pe gânduri, adu-I numai lacrimile de prunc, adu-I o inimă tăcută, gata să-I urmeze voia şi să-şi sigileze voia Lui.

Dacă însă din pricina prunciei tale, nu te poţi cufunda în tăcere deplină, în rugăciune şi în plânsul în faţa lui Dumnezeu, atunci rosteşte înaintea Lui o rugăciune smerită pentru iertarea păcatelor şi pentru vindecarea de patimile cele păcătoase, de aceste groaznice neputinţe morale, care se compun din greşalele săvârşite de bună voie în decursul unei vremi destul de însemnate.

Fericit este sufletul care şi-a dat seama că este pe deplin nevrednic de Dumnezeu, care s-a judecat ca unul ce se află ticălos şi păcătos! Un astfel de suflet se află pe calea mântuirii, într-însul nu este înşelare de sine.

Dimpotrivă, ***cine se crede gata să primească darul, cine se socoate chiar vrednic de Dumnezeu şi cere venirea Lui tainică, cine spune că e gata să-L primească, să-L audă şi să-L vadă pe Domnul , acela se înşeală pe sine, acela se linguşeşte pe sine, acela a atins culmea cea înaltă a mândriei de unde urmează căderea în întunecoasa prăpastie a pierzării (Sfântul Isaac Sirul, cuvântul 55).***

Acolo se prăbuşesc toţi cei care se mândresc înaintea lui Dumnezeu, care cutează să se recunoască cu neruşinare vrednici de Dumnezeu şi cu această părere de sine şi înşelare de sine, să-I spună lui Dumnezeu "Vorbeşte, Doamne, că robul Tău Te ascultă".

Cea mai înaltă lucrare a minţii este neobişnuit de simplă, pentru căpătarea ei nu are nevoie decât de ***o simplitate şi credinţă de copil***. Dar noi ne-am făcut atât de complicaţi încât tocmai această simplitate este de neatins, de neajuns. Noi vrem

să fim mai deştepţi, vrem să-i dăm viaţa eului nostru, nu suferim lepădarea de sine , nu vrem să lucrăm cu credinţă.

Din această cauză avem nevoie de un îndrumător, care ar putea să ne scoată din complexitatea noastră, din viclenia noastră, din şiretlicurile noastre, din slava noastră deşartă şi din părerea de sine spre o credinţă largă şi simplă.
Din această cauză se întâmplă ca, pe terenul lucrării minţii, copilul (omul despătimit) ajunge la o propăşire neobişnuită, iar înţeleptul deraiază din drum şi se aruncă în întunecoasa prăpastie a pierzării.

Tânărul prooroc Samuil L-a auzit pe Domnul care 1-a chemat şi nu s-a socotit vrednic de vorbirea cu Domnul, ci a stat înaintea bătrânului său îndrumător, cerând de la el îndrumări pentru purtarea sa. A auzit Samuil a doua oară acelaşi glas care îl chema şi din nou a stat înaintea îndrumătorului său. Povăţuitorul a înţeles că glasul care îl chema era glasul lui Dumnezeu. Şi atunci i-a poruncit tânărului, când va auzi o asemenea chemare să-I răspundă Celui care îi vorbeşte: "Grăieşte, Doamne, căci robul Tău Te ascultă."

Acelaşi lucru îndrăzneşte să-I spună un închipuit, iubitor de plăceri şi mişel, care nu este chemat de nimeni, care este îmbătat de o părere de slavă deşartă, care alcătuieşte în sine glasuri şi mângâieri prin care îşi linguşeşte vicleana sa inimă, prin care se înşeală pe sine şi pe urmaşii săi uşuratici.

Fiule al Bisericii Ortodoxe de Răsărit, care este una Sfântă şi Adevărată, în nevoinţele tale nevăzute, să te conduci de îndrumările Sfinţilor Părinţi ai Bisericii tale, căci ei poruncesc că înainte de a te fi înnoit printr-o vădită lucrare a Sfântului Duh să nu primeşti nici un fel de vedenie; să nu primeşti nici un fel de glas, de oriunde s-ar auzi, în afară sau înlăuntrul tău, ci să le consideri ca fiind un arătat prilej de înşelare (Prea Cuviosul Grigorie Sinaitul, Despre înşelare, s.a. Filocalia. Sfântul Calist şi Ignatie Xantopolis cap. 73).

Păzeşte-ţi mintea de vedenii, alungă toate închipuirile şi părerile ce se apropie de ea, prin care căderea în înşelarea diavolească ia locul adevărului.

Înfăşurat cu pocăinţă, stai cu frică şi cu evlavie înaintea Marelui Dumnezeu, Care poate curăţi păcatele tale şi te poate înnoi prin Duhul Său Preasfânt. Duhul care va veni, te va povăţui spre "***toată dreptatea***" (Ioan 16, 3). ***Simţământul plânsului şi al pocăinţei pentru păcate este singurul care e de mare nevoie sufletului, care s-a apropiat de Dumnezeu cu gândul ca să primească de la El iertarea păcatelor sale***. ***Aceasta este partea cea mai bună***. Dacă tu ai ales-o, atunci să nu se mai ia de la tine! Să nu dai această comoară în schimbul

simţămintelor deşarte, mincinoase, silnice, care trec pe alăturea de Dar, să nu te pierzi prin linguşirea de sine.
"Dacă unii Părinţi, spune prea cuviosul Isaac Sirul, au scris despre ceea ce este curăţenia sufletească, ce este sănătatea ei, ce este nepătimirea, ce este vederea duhovnicească, asta nu înseamnă că ei au scris-o pentru că noi să le căutăm înainte de vreme şi cu aşteptare. S-a şi spus în Scriptură: «Împărăţia lui Dumnezeu nu vine în chip văzut» (Luca 17,20). Aceia care trăiesc în aşteptarea Împărăţiei Cerurilor, au dobândit mândria şi căderea...

Căutarea înaltelor daruri dumnezeieşti cu aşteptare este respinsă de Biserica lui Dumnezeu. Aceasta nu este un semn de dragoste pentru Dumnezeu; aceasta este o neputinţă a sufletului. (Sfântul Isaac Sirul, cuvântul 55)

"Toţi sfinţii s-au recunoscut că sunt nevrednici de Dumnezeu şi prin acest lucru ei şi-au arătat vrednicia, care constă în smerenie." (Sfântul Isaac Sirul, cuvântul 36).

Toţi înşelaţii de sine s-au socotit vrednici de Dumnezeu, prin acest lucru au arătat că sufletul lor este cuprins de mândrie şi de înşelăciune drăcească. Unii din ei i-au primit pe demoni, care s-au înfăţişat în chipul îngerilor şi le-au urmat; altora li se arătau demonii în propriul lor chip şi se închipuiau ca unii ce sunt biruiţi prin rugăciunea lor, lucru prin care îi ducea la înălţarea minţii; unii îşi aţâţau imaginaţia, îşi înfierbântau sângele, produceau în sinea lor mişcări nervoase, şi luau aceasta drept plăcere harică şi au căzut în înşelarea diavolilor, într-o desăvârşită întunecare, s-au numărat după duhul lor cu duhurile lepădate.

Dacă ai nevoie să stai de vorbă cu tine însuţi adu-ţi înaintea ta nu linguşirea ci defăimarea de sine. În starea noastră de cădere ne sunt foarte folositoare leacurile amare. Cei ce se linguşesc pe ei înşişi au şi primit aici pe pământ răsplata lor care este linguşirea de sine, laudă şi dragostea lumii, vrăjmaşele lui Dumnezeu; în afară de osândă, ei nu au ce aştepta în veşnicie.

"***Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul, meu înaintea mea este pururea***" (Psalmul 50, 4), vorbeşte despre sine Proorocul David. Păcatul lui era obiectul neîncetatei lui cercetări: "***Că fărădelegea mea eu o voi vesti şi mă voi îngriji pentru păcatul meu***." (Psalmul 37, 18) Sfântul Prooroc David se ocupă cu (osândirea de sine, se ocupă cu demascarea păcatului său, atunci când păcatul lui era deja iertat şi când Darul Duhului Sfânt i se înapoiase. Mai mult, el şi-a dat pe faţă păcatul, 1-a mărturisit în auzul lumii întregi.

Când Sfinţii Părinţi ai Bisericii de Răsărit şi îndeosebi vieţuitorii pustiei atingeau înălţimile stărilor duhovniceşti, atunci toate aceste nevoinţe se

contopeau la ei numai într-una singură, în pocăinţă. Pocăinţa cuprindea toată viaţa lor, toată activitatea lor, ea era urmarea vederii păcatului lor.

Un oarecare mare părinte a fost întrebat în ce trebuie să se cuprindă lucrarea unui călugăr singuratic? Şi el i-a răspuns: "Sufletul tău stă mort înaintea ochilor tăi şi tu mai întrebi care trebuie să-ţi fie lucrarea?!" (Sfântul Isaac Sirul , cuv. 21)

Plânsul este lucrarea esenţială a adevăratului nevoitor al lui Hristos, plânsul să fie lucrarea lui, din clipa începerii nevoinţei şi până la săvârşirea nevoinţei!

Vederea păcatului nostru şi pocăinţa ce se naşte dintr-însa este lucrarea ce nu are sfârşit pe pământ. Prin vederea păcatului, se trezeşte pocăinţa; prin pocăinţă se dobândeşte curăţenia; ochiul minţii curăţit treptat începe să vadă astfel de neajunsuri şi vătămări în toată fiinţa omenească, pe care mai înainte din pricina întunecării sale el nu le zărea deloc.

Rugăciune pentru vederea păcatului propriu

Doamne, dăruieşte-ne să ne vedem greşalele noastre, pentru ca mintea noastră atrasă în întregime de către luarea aminte de propriile păcate, să înceteze de a mai vedea păcatele aproapelui şi în felul acesta, să-i vadă pe toţi oamenii buni.

Dăruieşte inimii noastre să lase grija pierzătoare de neajunsurile aproapelui, ci toate grijile să şi le unească într-o singură grijă, aceea pentru dobândirea curăţeniei şi sfinţeniei poruncite şi pregătite nouă de Tine.

Dăruieşte-ne nouă, celor care ne-am spurcat veşmintele sufletului, să le albim din nou, ele au fost deja spălate de apele botezului, dar acum, după ce au fost spurcate, au nevoie să fie spălate de apele lacrimilor.

Dăruieşte-ne să vedem, în lumina darului Tău, feluritele neputinţe ce trăiesc în noi, care distrug în inimă mişcările cele duhovniceşti, care introduc în ea mişcări trupeşti vrăjmaşe Împărăţiei lui Dumnezeu.

Dăruieşte-ne, marele dar al pocăinţei, care se naşte ca urmare a vederii păcatelor proprii.

Păzeşte-ne, cu aceste mari daruri, de prăpastia înşelării de sine, care se deschide în suflet din cauza neluării în seamă şi neînţelegerii păcătoşeniei noastre; care ia naştere din lucrările iubirii de plăceri şi de slavă deşartă, care nu sunt luate în seamă şi rămân neînţelese de noi.

Păzeşte-ne, cu aceste mari daruri, pe calea noastră ce duce la Tine, dăruieşte-ne să ajungem la Tine, care chemi pe cei ce se recunosc păcătoşi şi respingi pe cei ce se recunosc drepţi, ca să Te blagoslovim veşnic în fericirea veşnică pe Tine, Unul Adevăratul Dumnezeu, Răscumpărătorul celor robiţi, Mântuitorul celor pierduţi. Amin!